

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 13: Ad fontem Blandusiam

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A PVERALES] Cupido, quem poeta pennigerum, alisque instructum fingunt, talémque pingunt & pictores. libet autem mihi ad hunc locum, Eubuli cuiusdam versus ascribere de pennigero Cupidine venustissimos, ac facetissimos: quos profert Athen. lib. 13. Τίς τῶν ὀρθῶν ἀνδρῶν ἄρα, ἢ κροταλισίας ἔρωτι ὑπὸ πτεροῖ, ὧς ἔδεν ἴδει πλὴν χελιδόνας γράφειν, Ἀλλ' ἡ ἀπειρος πῶν τρεῖσιν πῶν τῷ θεοῦ. Ἐστὶν γὰρ ἕτε κῆφος, ἕτε ῥάδιος Ἀπαλλογῆναι πρὸ φέρων πῶν νόσον, Βαρύς δὲ κομιδῆ. πῶς αὖ οὐδ' ἔχει πέρα τοῦτο φράσμα, λῆρος, αὖ φήσιν ἐπε, quorum hæc ferè sententia est. *Quis hominum primus Cupidinem pennigerum pinxit, aut cera finxit? Vt nihil ille præter hircundines pingere didicerat, sed erat planè huius dei morum imperitus. Nam neque leuis est, neque ad excutiendum facilis ei, qui hoc morbo affectus sit. Qui fieri igitur potest, ut alas habeat? mere nugæ.* Pinnatum Cupidinem Mercurio & Diana prima natum esse refert M. Tullius lib. 3. de nat. deorum. sic pinnigerum amorem appellat Lucretius lib. 5. Denique non hircundis item differre videtur, Inter equas ubi equus florenti astate iuuenens Pinnigero sanit calcatribus iustus amoris? &c.

ὁδυσσ. lib. nescio quoto, ἡδὴ τειρεσίω Χρύσειον σκῆπτρον ἔχων. id est, anima Tiresia, qui habebat aureum sceptrum.

BELLEROPHONTE] de Bellerophonte supra diximus ad Od. 7. huius lib. & 27. lib. 1. dicemus & ad Od. 11. lib. 4. nonnulla. is equo Pegaso vectus Chimeram superavit.

NEQVE PVGNO, NEQVE SEGNI] præstantissimus & pugil, & cursor.

NEQVE SEGNI P. v.] segni pede esset, si à quoquam cursu vinceretur.

SIMVL] simulatque, ut sæpe aliàs.

CATVS] catus iaculati, peritus iaculandi, seu acutus & ingeniosus in iaculandis, & configendis ceruis fugientibus. annotabitur hoc loquendi genus ad Od. 8. lib. 4. iam iaculati ceruos, pro configere ceruos iaculis, Horatio familiare, ut annotauimus sup. ad Od. 2. lib. 1. ibi, iaculatus arceis. Catus autem idem ferè valet, quod doctus, seu potius acutus, ut vult Varro. lege annot. ad Od. 10. lib. 1. ibi. *Voce formasti catus.* significat Horatius, hunc iuuenem esse etiam præstantem venatorem.

B OPEROSEQVE MINERVÆ STVD.] id est, studium lanificij. Nam cum omnibus artibus, atque operibus præsit Minerva, tum maximè lanificio. Oppianus lib. β. ἀλευτ. ad princip. Δῆρα δὲ πικτήνα δαι, ἀναπῆσαι τε μέλαθρα, Φάρμα τ' ἀσκήσασιν μύλων εὐάνθι καρπῷ Πάλλας ἐπιχθονίας ἐδιδάξατο. id est, ligna autem fabricari, & ædis excitare, & vestis tenui filo, seu lana conficere, Pallas homines docuit. & Homer. ὁδυσσ. η. de Phæacibus, αἶς δὲ Ζηναίης Ἴδον τεχνήσασιν, πρὶ γὰρ σφίσι δῶκεν Ἀθηνῆν Ἐργὰ τ' ἐπίσασιν ὀφθαλμῶν, καὶ φρένας ἐδάλας. id est, ut mulieres autem [sciunt Phæaces] telam texere. egregiè enim eis dedit Minerva pulchrorum operum scientiam, & bonam mentem, seu prudentiam, seu bonitatè. & Virg. de Camilla lib. 7. Æncid. Bellatrix: non illa colo, calathifve Minerva Famineas Assucta manus. idem lib. 5. Olli serua datur operum hæudignata Minerva. Tibull. lib. 2. Atque aliqua assidue texitrix operata Minervam Cantat, & appulso tela sonat latere. Alianus lib. 1. πικτήνας ἴσασιν, ὀφθαλμῶν, ὕφανται, καὶ ὑφαίνων καὶ δῶρα ἑργάνης δαίμονος ἕτε ἴσασιν αὐ φάλαγγες, ἕτε εἶδέναι βύλλονται. id est, texendi aut artè, & munera deæ operosæ, seu opificis, neque sciunt ea bestiola, quæ phalanges nominantur, araneæ similes, neque scire volunt. Propert. lib. 2. de Penelope, Coniugium poterat falsa differre Minerva, Nocturno soluens texta diurna dolo. Expressit autè Horatius Græcum epithetum ἑργάνων. Palladem enim ἑργάνων δαίμονα appellant.

PER APERTVM FVGIENTEIS] per liquidum & purum campum, non siluis intersectum, aut arboribus consitum. sic autem hic dictum est per apertum, ut Oda 34. lib. 1. *per purum:* quamquam ibi subintelligatur, *calum.*

CEL. ARCTO LAT. FR. EXCIP.] celer ad excipiendum. excipere hic proprie positum. Nam hoc verbum venatorum est proprium. λέγεσθαι dicunt Græci. Homer. ἰλιάδ. δ. δειδυμένους ἐπιπέσδοκῆσι Virg. in Palæmone, Non ego te vidi Damonis pessime caprum Excipere insidijs? Idem lib. 6. Æn. Emulus exceptura Triton (si credere dignum est) Inter saxa virum spumosa immerserat unda. tranflatum illud Ciceronis pro Roscio Amer. Nimirum similiter arbitrantur isti bonorum emtores, vos hic taleis viros, sedere, qui excipiat eos, qui e suis manibus effugerint. tale illud eiusdem, Catil. 3. præsto esset ille, qui & fugienteis exciperet, & se cum his urbanis ducibus coniungeret. Horat. epist. 1. lib. 1. Excipiant que senes, quos in vinaria mittant. Casar lib. 6. de vris, sed assuescere ad homines, & mansuescere ne parvuli quidem excepti possunt. arcto autem aut certè, ne mentiar, partim arcto, partim arto scriptum reperimus in cod. Iann. Faer. tribus Vatic. ceteris omnibus, quos secuti sumus. nam vulg. habent alto: quod tamen non damno. videtur enim exprimere illud Homericum, βαδύλων ἕυλοχον. sic Homer. ἰλιάδ. de apro, ὁ δὲ τ' εἰσι βαδύλων ἐυλοχῆσο: ille autem exit ex alto fruticeto, seu loco dumoso, & arbutulis denso.

C LYPARÆI NITOR HEBRI] ex bona valetudine, & maximè ex bona corporis habitudine existit nitor: quamvis interdum etiam nitere dicantur ij, qui vnguentis delibuti sunt, ut supra diximus ad Od. quartam lib. 1. *nitidum caput.* nitor Hebri autem positum pro Hebro ipso ὀφθαλμῶν, ut annot. supra Od. 5. huius lib. quod non videntes quidam, ordinem horum versuum temere pervertere conati sunt. sic Homer. ἰλιάδ. Ελθὼν γάρ ῥ' ἐγκάκωσι βίη ἠρακλεῖν: id est, profectus autem eum malè accepit, seu vexavit virtus Hercules. &

AD FONTEM BLANDUSIAM. Ode 13.

Commendat eius amœnitatem.

O Fons Blandusie splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus:

A Cras donaberis hædo:
 Cui frons turgida cornibus
 Primis & Venerem, & prælia destinat,
 Frustrâ: nam gelidos inficiet tibi
 Rubro sanguine riuos,
 Lasciui suboles gregis.
 Te flagrantis atrox hora Canicula
 Nescit tangere: tu frigus amabile
 Fessis vomere tauris
 Præbes, & pecori vago.
 Fies nobilium tu quoque fontium,
 Me dicente canis impositam ilicem
 Saxis: unde loquaces
 Lymphæ desiliunt tuæ.

O FONS BLANDUSIÆ.] Blandusia est in Sabinis. quidam libri habent & hîc, *O fons Bandusia*, & in inscriptione, *Ad fontem Bandusium*.

S P L E N D I D I O R V I T R O.] purior, liquidior, vel διαφανέστερος, καὶ διαυγέστερος, id est, perlucidior. *su præ* Od. 18. lib. 1. *fides perlucidior vitro*.

D V L C I D I G N E M E R O.] diximus ad Od. 1. lib. 1. veteres existimasse in omnibus aquis, fontibus, fluuijs, aliquid numinis inesse. ideo etiam fontibus sacrificabant, tamquam Dijs, quod hîc se facturum ostendit Horatius. Iam in sacris præter cetera, adhibebatur & vinum. Quidam tamen hunc locum aliter explicant: Putant enim significare Horatium vel aquam Blandusiæ fontis dignâ esse, quæ cum vino misceatur, vel fontem Blandusiæ dignum esse, qui vinum fundat pro aqua: vt apud Ouid. lib. 1. *Meram. Flumina iam lactis, iam flumina nectaris ibant.* vel aquam ex hoc fonte mentem tantidem esse quanti vinum, & quasi *αὐτῶν εἶναι οἶνον*: pretio & dignitate vino parem esse: hoc est, esse salubertimam. Ego autem nihil istorum probō.

N O N S I N E F L O R I B V S.] vel ad morem veterum refer, quo fonteis floribus inspergebant. Virg. Daphnide. *Spargite humum folijs: inducite fontibus umbras, Pastores. mandat fieri sibi talia Daphnis.* ibid. *Quis caneret nymphas, quis humum florentibus herbis Spargeret, aut viridi fonteis induceret umbra?* vel ad alium quo hostias floribus & fertis coronabant. VENEREM, ET PROEL. DEST. F R V S T R Â.] constituit apud se quodammodo Veneri operam dare, & præliari cum alijs hædis, vt qui sitiam adultus. Frustrâ autem prælia & Venerem meditatur, quia sanguine suo riuos tibi inficiet.

I N F I C I E T.] tinget, vt sup. Od. 6. *Infecit æquor sanguine punico.*

R U B R O S A N G V I N E.] epithetum perpetuum, vt apud Hom. λευκοῖο γάλακτος, mel flauum, & similia. Idem Homerus tamen ferè semper αἷμα κελευθὸν & μέλαν αἷμα dicit, id est, nigrum sanguinem.

S V B O L E S.] sic legendum, non *soboles*. & ita ha-

bent libri manuscripti, idemque docent Festus, & Nonius Marcellus. lasciu autem gregis suboles, id est, hædus. Virg. Alex. *Florentem cui sum sequitur lasciu capella.* Hor. Od. 15. huius lib. *Lasciuæ similem ludere capræ.*

T E F L A G R. A T R O X H O R A C A N I C.] *Canicula* (inquit M. Tull. de diuinatione lib. 2.) *in his locis, quæ nos incolimus, post solstitium exoritur, & quidem aliquot diebus apud Troglodytas (vt scribitur) ante solstitium.* Sirium Græci nominant. de ea sic Arat. Τοῖος δὲ καὶ φερρὸς ἀειρομένη ὑπὸ νότῳ φαίνεται ἀμφοτέρωσι κίων ὑπὸ ποσὶ βέλῃως, Ποικίλος, ἀλλ' ἔπειτα πφαζόμενος, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν Γαστέρα κινάτος ἀειπέλλεται ἠδὲ οἱ ἀκρη Ἀστὴρ βέλῃται δ' ἠνὴ γένους, ὅς ῥα μάλα οὐχ ὀπίσθιος, καὶ μὴ καλένο' ἀθροῦσι Σείριον, &c. id est (vt M. Tullius vertit) *Namque pedes subter rutilo cum lumine claret Feruidus ille canis stellarum luce resurgens: Hunc tegit obscurus subter præcordia vesper, Nec toto spirans rabido de corpore flammam, Æstiferos validis erumpit flatibus igneis. Totus ab ore micansiacatur mortalibus ardor.* Apud Hom. in. χ. Priamus Achillem cum hoc astro comparat, idque pulcherrimè describit his verbis: Τὸν δ' ὀ γέρον Πρίαμος παρῶτος ἰδὲν ὀφθαλμοῖσι Παμφαίνοντ', ὡς ἀστὴρ ἐπεσιμίονοι πείθοιο, ὅς ῥ' αἶτ' ὀπάρης εἶσιν. ἀριζήλοισι δὲ οἱ αὐτῶν φαίνονται πολλοῖσι κατ' ἀστράσι νυκτὸς ἀμοργῶ, ὄντι καὶ ὀρίανος ἐπίκρησιν κελύεσι. λαμπρότατος μὲν ὄγ' ἐστὶ, κακὸν δὲ π σῆμα τίηκται, καί τε φέρεται πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσι: ὧς τὸ χαλλὸς ἔλαμπεν. id est, cum autem primus senex Priamus vidit vndique collucentem, vt sidus, in campum irruentem, quod auctunno existit: valde autem clarus eius fulgor inter alia sidera videtur nocte obscura: *Quem Orionis canem cognomento nominant. Atque hoc quidem astrum clarissimū est: mala autem hominibus portendit, & morbos complureis mortalibus importat. Sic illius arma areafulgebant. Quos Homeri versus videtur his suis adumbrasse Virgilius lib. 10. Æneid. Ardet apex capiti, cristisque à vertice flamma funditur, & vastos umbo vomit aureus igneis: Non secus, ac liquida signando nocte cometa Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor. Ille sitim, morbosque ferens mortalibus agris nascitur, & leno contristat lumine cælum.*

Vult igitur Homerus canem esse Orionis. alij autem non Orionis, sed Icarî, aut Erigonæ aiunt esse, eumque inter astra locatum propter hanc causam. Icarus Atheniensis genere, filiam habuit Erigonam nomine. hæc catulum alebat. Ille cum Bacchum aliquando hospitio accepisset, pro sua in eum liberalitate, vino donatus ab eo est, & vite. Iusserat autem Deus, cum illum hoc munere remuneraretur, vt beneficium acceptum cum alijs hominibus communicaret. Itaque cum terras obire ac peragrarè, dei erga se beneficium prædicans inciperet, ac iam ex vrbe exisset, canemque Erigonæ vnâ secum haberet: bubulcis quibusdam, qui primi ei in agro occurrerant, vinum dedit. quo illi immoderatè hausto, altissimo somno oppressi sunt. Experrecti autem cum arbitrarentur sibi ab Icaro venenum esse datum, cum interemerunt. Canis ad Erigonem reuersus, voce & latratu, quæ accidissent, ei indicauit. Illa, re comperita, suspensio vitam finijt. Morbo autem terribissimo

A mo & pestilenti Athenis orto, Athenienses ab oraculo admoniti Icarum & Erigonam diuinis, iisque sollempnibus atque anniuersarijs honoribus affecerunt & venerati sunt: atque ita illi in cælo locati, & in astrorum numerum ascripti sunt: Icarusque, Bootes: Erigona, Virgo sunt appellati: Canis nomen suum retinuit. Neque verò me fugit, Canem Icarum à nonnullis *αρκώρια* existimari, eundemque Sirium. Atque ita M. Tull. in Arato. Horatius ad Od. 17. lib. 1. *Hic in reducta valle Canicula Vitabis æstus.*

NESCIT TANGERE] nescit, id est, nequit, seu non potest tangere: propterea scilicet quòd illex ijs faxis, vnde nasceris, insita, suis frondibus, ac ramis feruidos abs te solis excludit ictus, vt idè alibi loquitur.

FRIGVS AMABILE] *διασολή*. est enim aliquod frigus naturæ inimicum & mortiferum. vt Saty. 1. lib. 2. *ô puer, vt sis Vitalis metuo, & maiorum ne quis amicus Frigore te feriat.* Præbes igitur frigus am. pec. vago, id est, vt loquitur Oda 17. lib. 1. De fendis ætatem pecori vago, nempe ouibus & capellis. sic enim de Lucreti: *Et igneam Defendit ætatem capellis vsque meis.* Sic & Virgil. *Melibus Muscosi fontes, & somno mollior herba, Et que vos raris viridis tegit arbutus umbra, Solstitium pecori defendite: iam venit æstas Torrida.* idem Alex. *Nunc etiam pecudes umbras, & frigora captant.*

PRÆBES] *σπυγείας*, sufficis, hoc enim significat verbum præbeo. vsus est sup. Od. 6. lib. 2. *Ver ubi longum, tepidâsque præbet Iupiter brumas.* & Od. 14. lib. 4. *Te copias, te consilium, & tuos Præbente Diuos.* & Saty. 1. lib. 1. *Nescis, quid valeat nummus? quem præbeat vsus?* Od. xi. li. 4. *Et exemplum graue præbet ales Pegafus.* epist. ad Numicium lib. 1. *chlamydes Lucullus, vt aiunt, Si posset centum scene præbere, rogatus, Qui possum tot? ait.* Sat. 6. lib. 1. *auita Ex re præberi sumtus mihi crederet illos.* epist. ad vill. lib. 1. *Nec vicina subest, vinum præbere taberna Que possit tibi.* sic Lucret. lib. 1. *Dadala vellus Vnde alit atque auget, generatim pabula præbens.* Idem lib. 5. *Pabula visa feris præbebat dentibus haustus.* & lib. 6. *Et multis alijs præbet regionibus æquor Vilitatè opportunam stientibus nautis.* Plautus Rud. *Ne ihermopolium quidem vllum instructum hodie ita falsam præbet potionem, & frigidam.* idem in Menæchm. *quando ego tibi ancillas, penum, lanam, aurum, vestem, purpuram bene præbeo.* idem Curcul. *Nam & operam mihi, & pecuniam bene præbui.* & Terent. in Heauton. *nolunt crebro conuiniari: præbent exigue sumtum.* Idem in Phormione. *ea qui præbet, non tu hunc habeas planè presentem Deum?* in Hecyra. *Nihil apud me tibi defieri patiar, quin, quod opus sit, benigne præbeat.* Tibull. li. 2. *Illi selectos centent præbere colores: Africa Puniceum, purpureumque Tyros.* ibidem. *præbebat apertè Mitis in umbrosa gaudia valle Venus.* Sallust. coniur. Catilinæ. *Nam vt cuiusque studium ex ætate flagrabat, alijs scorta præbere, alijs canes atque equos mercari.* ibid. *si voluptatibus vestris otium præbere vultis.* Virgil. Georg. 3. *inbeo frondentia capris Arbuta sufficere, & flumios præbere recenteis.* M. Tull. epist. ad Q. Frat. lib. 2. *reliqua singulorum dierum scribemus ad*

te, si modo tabellarios tu præbebis. idè de nat. Deor. lib. 2. *aër cali tenuitate & calore temperatus vitalè & salutarem spiritum præbet animantibus.* Idem in orat. pro Rosc. Amerino. *cibaria vobis præberi videmus.* Hirtius de bello Alex. *quod vtrumque palus large præbere poterat.* idem ibid. *seruos præterea puberes armauerant, quibus domini locupletiores vitum quotidianum, stipendiumque, præbebant.* Potest etiam dici præbere idem valere, quod *παρέχειν*. ex quo parochi, qui legatis & magistratibus ligna, falem, & similia præbebant. Horat. Saty. 5. lib. 1. *Proxima Campano ponti qua villula, tectum Præbuit, & parochi, que debent ligna, salèque.* ibidem. *Murenæ præbente domum, Capitone culinam.* Sat. 4. *Præter eum, qui præbet aquam.* sic Plaut. Aulular. *Neque ligna ego vsquam gentium præberi vidi pulchrius, Ita omnes exegit foras, &c.* quibus verbis io cans Congrio coquus significat, omnes coquos ab Euclione fuste esse exactos, atque eiectos.

FIES NOBILIVM TV QVQVVE] tu quoque ascriberis in numerum nobiliu fontium meis carminibus, quibus ilicem, ex qua tua aqua defluit, saxo innatam, immortalitati consecrabo.

LOQUACES] cum murmure labentes: cum murmure trepidantes. sic enim loquitur epist. 10. lib. 1. *Quam qua per pronum trepidat cum murmure riuum.*

DESILIVNT] ex loco superiore labuntur, defluunt, decurrunt. hoc totum autem *loquaces defluunt*, fortasse poetæ Græci dicerent *καταδύοι*, seu *καταπίπτει*. tale est illud ex Oda 16. epod. *montibus altis Lenus crepante lympha defilit pede.*

AVGVSTI LAVDES.

Ode 14.

HERCVLIS ritu modò dictus, ô plebs,

Morte venalem petiisse laurum,

Cæsar Hispana repetit Penateis

Victor ab ora.

Vnico gaudens mulier marito

Prodeat iustis operata diuis:

Et soror clari ducis, & decora

Supplice vitta

Virginum matres, iuuenumque nuper

Sospitum. vos ô pueri, & puella

Iam virum experta, malè nominatis

Parcite verbis.

Hic dies verè mihi festus atras

Eximet curas: ego nec tumultum,

Nec mori per vim metuam, tenente

Cæsare terras.

I, pete vnguentum, puer, & coronas,